

Aprob,

Avocatul Poporului,

Victor Ciorbea

RAPORT

privind vizita desfășurată la Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru
Solicitanții de Azil Șomcuta Mare

Sumar:

Prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei inopinate la Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare, este structurat pe trei capitole, după cum urmează :

1. Cadrul general și organizarea vizitei
2. Constatările rezultate din vizita efectuată
3. Recomandări

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Potrivit art. 29³ și art. 29⁷ din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în data de 29 august 2016, a fost efectuată o vizită la Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare, județul Maramureș.

Din echipa de vizită au făcut parte: doamna _____, consilier în cadrul Centrului zonal Alba al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție; domnul _____, medic; doamna _____, psiholog; doamna _____, asistent social și doamna _____ reprezentant al Organizației Neguvernamentale Liga Apărării Drepturilor Omului .

Obiectul vizitei l-a constituit verificarea condițiilor de cazare, a asistenței medicale, sociale și psihologice și tratamentul aplicat persoanelor custodiate în unitatea respectivă .

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare se află în subordinea Inspectoratului General pentru Imigrări și are competență teritorială pentru județele: Maramureș, Satu Mare, Sălaj, Bistrița Năsăud, Cluj, Alba, Mureș, Harghita și Sibiu

Centrul Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare, județul Maramureș este o structură specializată destinată să asigure în zona sa de competență aplicarea unitară a legislației în vigoare, iar activitatea sa se realizează în interesul persoanei și al comunității în sprijinul instituțiilor statului, exclusiv pe baza legii și în executarea legii. Centrul a fost înființat în anul 2007, are o capacitate de 100 de locuri și asigură condiții de cazare, asistență medicală primară și spații destinate activităților educative și recreative.

Din partea Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil Șomcuta Mare a participat la discuții și la vizitarea acestuia d-na Director Simona Chioran, Inspector Principal de Poliție care a făcut o scurtă prezentare a organizării și activităților Centrului.

La momentul vizitei erau cazate în Centru 35 de persoane, dintre care 11 copii minori, 7 femei și 17 bărbați, de naționalități diferite (Irak- o familie formată din 5 membri, Camerun- o persoană, Sri Lanka- o persoană, Pakistan -2 minori, Siria- 26 de persoane). Dintre persoanele de mai sus erau și doi minori neînsoțiți ce aveau reprezentant legal desemnat de A.S.S.O.C. Baia Mare. Solicitanții de azil erau cetățeni străini care din cauza situației politice, economice, etc au solicitat protecția altui stat. Din cauza exilului forțat aceste persoane se aflau într-o situație precară din punct de vedere fizic, psihic și material, ceea ce impunea ca pe perioada analizării cererii de azil statul român să le asigure condiții decente de cazare și tratament conform Convențiilor internaționale.

Procedura de acordare a azilului în România este reglementată de Legea 122/2006 privind azilul în România. Procedura de admitere în centru se face în urma legitimării și stabilirii identității persoanei, stabilirea datelor personale ale acesteia și ale membrilor de familie, ale rudelor sau ale oricăror persoane aflate în relație de rudenie cu aceasta, a rutei parcurse din țara de origine până în România, a informațiilor privind eventuale proceduri de azil anterioare desfășurate într-un alt stat. Persoana solicitantă de azil completează cererea de azil, anexele privind identificarea timpurie a cazurilor vulnerabile (femei singure, femei însărcinate, boli cronice diagnosticate, abuz de substanțe, probleme de sănătate mintală, victime ale torturii sau traficului de persoane), se efectuează un control corporal, al bagajelor și un control medical preliminar, precum și amprentarea conform Regulamentului Dublin. Se completează cererea de suport financiar, o declarație pe proprie răspundere privind sumele deținute asupra sa și declarația privind luarea la cunoștință a regulamentului intern.

Cererea de azil se depune personal iar în cazul minorilor cererea se depune prin reprezentantul legal (excepție fac minorii care au îndeplinit vârsta de 14 ani, caz în care pot depune personal cererea de azil). Persoana se fotografiază și se amprentează, amprentele fiind transmise în baza de date EURODAC. Se predă pașaportul național (dacă există) și se eliberează un document temporar de identitate a cărui valabilitate se prelungește periodic potrivit stadiului procedurii de azil. În măsura în care persoana solicitantă de azil nu dispune de mijloace materiale de întreținere, poate solicita

cazarea în Centrul Regional de Proceduri și Cazare pentru Solicitanții de Azil, precum și acordarea unui ajutor material.

Este asigurat un interpret pentru depunătorul cererii de azil în oricare din fazele procedurii de azil (pe bază de contract de colaborare cu traducători autorizați). Solicitanților de azil le sunt explicate drepturile și obligațiile după completarea cererii de azil, în limba pe care aceștia o cunosc și înțeleg.

În cazul în care nu se înregistrau probleme la identificare se trecea la cazarea propriu-zisă respectând Ordinul M.A.I. nr. 269/2007, acordându-se fiecărei persoane cazarmamentul necesar cazării. Persoanele care nu aveau mijloace financiare puteau beneficia de un ajutor în sumă de 16 lei/ zi (10 lei pentru hrană și 6 lei pentru presă). Pe lângă această indemnizație de hrană fiecare persoană primea o sumă destinată procurării de îmbrăcăminte adecvată sezonului -vara în cuantum de 67 de lei, iar iarna în cuantum de 100 de lei/ sezon.

Structura de personal a Centrului la momentul vizitei era insuficientă raportat la capacitatea centrului, fiind compusă din: director, ofițer de decizie, consilier juridic, 2 agenți prelucrare documente și emitere permise de ședere, pașaport, acte de identitate, un ofițer ITO, un agent compartimentul de integrare, 2 agenți logistică, 8 agenți pază-punct control acces și un contract de presări servicii cu un Cabinet de Medicină de Familie pentru asigurarea asistenței medicale primare

Centrul avea parteneriate încheiate cu Organizații Neguvernamentale : Consiliul Național Român pentru Refugiați (CNRR), care oferea consultanță juridică pentru solicitanții de azil; Fundația ICAR -oferea consiliere psihologică și deconta anumite cheltuieli medicale; Serviciul Iezuiților din România (JRS), care oferea consiliere juridică; Liga Apărării Drepturilor Omului (LADO), care oferea ajutor material, asistență socială, cursuri de limba română și găsirea de locuri de muncă pentru beneficiarii măsurilor de protecție; Asociația Ecumenică a Bisericilor din România (AIDROM) -oferea servicii sociale, pachet de instalare, lector pentru învățarea limbii române, activități educativ recreaționale cu asistentul social.

Cu ocazia vizitării Centrului, s-au constatat următoarele:

Accesul în centru era permanent între orele 06,00 -22,00 iar în cazul absenței de la apelul de seară, protocolul prevedea anunțarea structurilor locale ale Ministerului Administrației și Internelor. Centrul era prevăzut cu un sistem de supraveghere video

(camere amplasate în toate locurile de acces din cadrul Centrului, dar nu și în camere). Pe peretele holului de la intrarea principală rezervată persoanelor rezidente era montat un panou-afișier cu expunere vizibilă (în limbile de circulație internațională și limba arabă) a documentelor care menționează drepturile și obligațiile beneficiarilor, dar și documentația necesară pentru întocmirea dosarului de aplicare. Accesul persoanelor cazate era separat de accesul în sectorul administrativ.

În perimetrul Centrului exista un punct de control acces, o cameră pentru vizitatori, o sală de sport și clădirea propriu-zisă. Sectorul administrativ era compus din parter (birouri personal și administrativ, sala preluare imagini pentru documente, cameră amprentare) și etaj, unde funcționau birourile ONG-urilor partenere, două săli de club pentru diferite activități (pentru adulți și pentru copii), cabinet medical, sală acces internet, sală de sport cu aparate (acces permis doar sub supraveghere), 2 camere cu îmbrăcăminte provenite din donații pentru beneficiarii Centrului. Accesul la etajul I din sectorul administrativ era asigurat de scări și o rampă superpozabilă (confecționată din lemn și metal, rabatabilă în caz de necesitate).

Sectorul de cazare a solicitanților de azil era compus din :

- demisol, unde funcționa bucătăria (10 posturi de gătit separate formate fiecare din -mașină de gătit, blat și chiuvetă), sală de mese cu 2 chiuvete (mese și scaune deficitare), spălătorie dotată cu 3 mașini de spălat automate și uscătorie pentru efectele proprii. Tot la demisol erau pregătite spații destinate regimului închis (15 locuri) și spații adiacente constând în sală de mese și spațiu de plimbare, cu acces separat;
- parter compus din 2 camere de izolare pentru cazurile în care examenul medical necesita un interval de timp până la finalizare (doar una din camere avea grup sanitar, cealaltă cameră fiind cu acces la grupul sanitar de pe holul de acces);
- etajele II și III erau compuse fiecare din câte 22 de camere cu câte 2 grupuri sanitare (repartizate pe sexe) pe fiecare nivel. Etajul III era închis, nefolosit la data vizitei datorită numărului mic de persoane custodiate. La etajul II exista amenajată și o cameră de rugăciune pentru cultul musulman. Camerele aveau 2-5 paturi, existând și o cameră cu 8 paturi pentru familiile numeroase. Camerele erau spațioase și luminoase dotate cu paturi (pe structură metalică cu saltele corespunzătoare), noptiere și dulapuri pentru fiecare persoană cazată. Pe hol erau amplasate 3 frigidere. Grupurile sanitare erau dotate cu dușuri funcționale, chiuvetă, bideu, wc și wc turcesc. Apa caldă și rece

era furnizată permanent, iar agentul termic pentru încălzire era asigurat în sezonul rece. Curățenia în camere, în grupurile sanitare și în bucătărie era asigurată de către solicitanții de azil. În curtea Centrului exista amenajată într-o clădire separată o sală de sport dotată cu vestiare și grupuri sanitare (dotate inclusiv cu dușuri). Dezinsecția, deratizarea și dezinsecția se realizau o dată la 6 luni de către o firmă specializată.

Persoanele solicitante de azil participau la activități de adaptare culturală, existând un Protocol de colaborare cu Liceul nr. 1 din Șomcuta Mare (pentru a putea participa la ore de limba engleză, istorie, geografie). De asemenea, prin ONG-urile partenere beneficiază de asistență și consiliere pentru integrarea pe piața forței de muncă. Minorii aveau acces la învățământul școlar obligatoriu în aceleași condiții ca și copii de naționalitate română, existând un profesor de limba română desemnat de Inspectoratul Școlar pentru desfășurarea orelor de limba română în Centru de două ori pe săptămână. S-au realizat sesiuni de acomodare culturală în scopul familiarizării cu tradițiile, obiceiurile și valorile culturii române și pentru oferirea de informații practice privind societatea românească. Existau în acest sens panouri cu imagini de la diferite activități organizate de Centru. **Nu era afișată planificarea activităților educative, culturale, de acomodare și orientare culturală, de respectare a regulilor de conviețuire în centru; nu au fost identificate fișe sau Rapoarte la finele activității ce ar include descrierea activităților, obiectivele, participanții și eventuale observații.**

La primirea în Centru se efectua vizita medicală care se finaliza cu avizarea medicală acordată de medicul angajat de Centru. În cazurile în care era necesară efectuarea de analize și examinări medicale ce necesitau un timp mai îndelungat, cazarea persoanei care făcea obiectul examinării se făcea într-una din camerele de izolare disponibile. Asistența medicală era asigurată de 1 medic medicină de familie angajat cu contract care avea un program de 2 ore/zi în zilele de marți și vineri, acesta putând fi solicitat și în afara programului ori de câte ori situația o impunea. Un alt medic oferea servicii medicale din partea unui ONG partener.

Exista un program de consultații afișat. Medicul elibera bilete de trimitere pentru consulturile de specialitate și analize pentru pacienți care erau efectuate mai apoi la unități sanitare și de laborator din localitate sau din Baia Mare. Rezolvarea urgențelor medicale se realiza prin Serviciul Apel Primiri Urgențe 112. Cabinetul

medical era amenajat cu dotările minime pentru funcționare: birou, scaun, cuier, fișet, pat consultații, cântar + aparat măsurat talia. Erau întocmite fișe medicale pentru fiecare persoană care cuprindeau: vârsta (declarată), talia, greutatea, datele examenului clinic general, consulturile efectuate și rezultatele analizelor. Exista de asemenea un Registru de evidență a stării de sănătate în care erau consemnate numele și prenumele, vârsta, sexul, țara de origine, diagnosticile și tratamentul indicat pentru fiecare pacient (evidențele începeau din anul 2009 iar pentru anul 2016 erau consemnate 52 de consultații). Medicația era procurată din farmaciile din localitate pe baza rețetelor eliberate și era înmânată pacientului -acesta își administra medicația conform prescripției medicului. La data vizitei erau 3 femei cu sarcina în evoluție (două aflate în Centru și una cu domiciliul ales în afara centrului). Nu existau în evidență persoane cu afecțiuni psihice iar asistența psihologică era asigurată de un psiholog din cadrul ONG-ului partener ICAR (**psiholog care avea dreptul de practică suspendat începând cu anul 2015**). În urma discuțiilor avute cu una din femeile însărcinate aflate în Centru la data vizitei, aceasta s-a declarat mulțumită de condițiile de cazare oferite și de asistența medicală acordată.

În ultimul an în Centru nu s-au înregistrat cazuri de deces, suicid, epidemii, agresiuni fizice sau sexuale ori accidente.

Din discuțiile cu persoanele aflate în Centru (care cunoșteau limba engleză), acestea s-au declarat mulțumite de condițiile de cazare și de modul în care sunt tratați de către angajații Centrului. Majoritatea și-au exprimat dorința să își continue procesul de obținere a documentelor specifice în vederea continuării procesului de imigrare în alte state occidentale ale Uniunii Europene.

Parcul auto al Centrului era format dintr-un microbuz pentru transport persoane (16+1 locuri) și 3 autovehicule marca Dacia – 1 MCV și 2 Logan care asigurau transportul persoanelor la diferite activități organizate în afara centrului.

Față de cele expuse, în temeiul art. 29¹¹ alin. (1) din Legea nr.35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului:

RECOMANDĂ

**conducerii Centrului Regional de Cazare și Proceduri pentru Solicitanții de Azil
Șomcuta Mare să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:**

1. angajarea de personal, având în vedere că la data vizitei numărul acestuia era insuficient raportat la capacitatea centrului;
2. reglementarea obținerii avizului de libera practică a psihologului pentru efectuarea activităților specifice;
3. afișarea planificării activităților educative, culturale, de acomodare și orientare culturală, de respectare a regulilor de conviețuire în centru și întocmirea unei fișe sau Raport la finele activității ce va include descrierea activității, obiective, participanți și observații.

Alba Iulia, 5 decembrie 2016